

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Stand van zaken bieden volledige schadeloosstelling in NNN

Geachte Statenleden,

Op 6 maart 2024 heeft u besloten om volledige schadeloosstelling (VSS) als extra instrument in te zetten in 7 gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Zuid-Holland. Daarmee ontstaat de mogelijkheid een hogere vergoeding te bieden aan grondeigenaren als zij de wens hebben hun grond te verkopen aan de provincie zodat er natuurgebieden kunnen worden gemaakt [dossiernummer PZH-2024-847218643, Statenbesluit 7634]. Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken naar aanleiding van dit besluit.

Behandelvoorstellen voor motie 1353 en toezegging gedeputeerde Van Leeuwen

Met deze brief geven wij ook invulling aan motie 1353 en aan een toezegging van gedeputeerde Van Leeuwen tijdens de Statencommissie Landelijk Gebied.

Motie 1353 vroeg om zo mogelijk uitsluitend in te zetten op zelfrealisatie en grondruil, en om een zorgvuldig realisatieproces, samen met betrokkenen en met gebruikmaking van gebiedskennis. Deze brief is een nadere invulling van het behandelplan voor deze motie dat op 29 mei jl. met u is besproken. Wij stellen voor om hiermee motie 1353 af te doen.

Gedeputeerde Van Leeuwen heeft tijdens de Statencommissievergadering Landelijk Gebied (LG/T2024.004) toegezegd dat Gedeputeerde Staten maximaal zullen inzetten op zelfrealisatie en toe te zien op zorgvuldigheid in de communicatie met de grondeigenaren. Met deze brief geven wij daar invulling aan en stellen voor om hiermee de toezegging af te doen.

Communicatie met grondeigenaren

Op het moment dat het voorgenomen VSS-besluit openbaar werd in januari 2024, zijn alle 77 grondeigenaren hierover telefonisch en kort daarna nogmaals per brief geïnformeerd.

Nadat PS op 6 maart 2024 een besluit hadden genomen, hebben de grondeigenaren hierover een e-mail ontvangen en daarna zijn ze per brief uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek 'aan de keukentafel'. Ook alle betrokken gemeenten en belangenorganisaties zijn per brief geïnformeerd. Nagenoeg alle grondeigenaren bleken geïnteresseerd in een keukentafelgesprek.

Algemeen beeld

Met het aanvullend instrumentarium dat VSS biedt zijn de gesprekken hervat met nagenoeg alle grondeigenaren. Deze gesprekken zijn vertrouwelijk van aard. Daarom bevat deze brief geen informatie die herleidbaar kan zijn naar individuen. Elke persoonlijke situatie is uniek en dat maakt elk gesprek anders. We richten ons op specifieke oplossingen per grondeigenaar.

De gesprekken ‘aan de keukentafel’ gaan altijd over zelfrealisatie als eerste optie. Ruil en verkoop zijn bespreekbaar wanneer de eigenaren zelf aangeven hierover in gesprek te willen gaan.

De gesprekken verlopen kritisch, maar constructief. Het afgelopen halfjaar verkenden beide kanten wat de mogelijkheden en wensen zijn en of die binnen de eisen van NNN kunnen worden ingepast. Zo willen bijvoorbeeld sommige particuliere grondeigenaren, die nu enkele paarden houden, dat graag voortzetten. De provincie heeft daarom een ‘natuurvriendelijke paardenadviseur’ ingeschakeld die adviseert of en hoe het houden van (enkele) paarden te combineren is met de natuurdoelen.

De gesprekken zijn in een verkennend stadium qua voorkeur voor een van de opties (zelfrealisatie, ruil, verkoop). Globaal gesproken heeft nu zo’n 20% van de grondeigenaren enigszins een voorkeur voor zelfrealisatie, 40% voor ruil of verkoop, en 40% is nog niet zo ver in het denkproces. Niemand heeft in dit stadium echter al een definitieve keuze gemaakt.

Met instemming van de betrokken agrarische grondeigenaars zijn inmiddels zo’n 15 grondtaxaties uitgevoerd. Ook de grondmarkt is in beweging gekomen. Er is bij agrariërs duidelijk behoefte aan ruilgronden. Ruim 10 particuliere grondeigenaren zijn inmiddels, met hulp van de provincie, aan de slag gegaan met plannen voor zelfrealisatie. Ook hier geldt: de definitieve keuze is nog door niemand gemaakt.

Ondersteuning bij zelfrealisatie

Ter ondersteuning van zelfrealisatie, en om een concreet beeld te geven wat de natuurtypen inhouden, heeft de provincie een aantal middelen ontwikkeld: de brochure “Zelf aan de slag met natuur in Zuid-Holland” [zie bijlage], een filmpje waar onder andere een zelfrealisator in Zuid-Holland aan het woord komt en een aantal factsheets met beoogde natuurtypen in de 7 gebieden. De brochure en factsheets worden meegenomen tijdens de keukentafelgesprekken. Het filmpje staat op de [provinciale website](#).

Veel particuliere grondeigenaren zijn welwillend om zelf ‘iets aan natuur’ te doen op hun perceel, maar de stap richting ‘officiële’ natuurontwikkeling is groot. Door afwaardering van grond en het vastleggen van een kwalitatieve verplichting die nodig is voor het verkrijgen van subsidie, ervaren ze dat ze minder zelf kunnen beslissen over het gebruik van hun grond. Ook is er vaak de wens om hun huidige activiteit, bijvoorbeeld het houden van paarden of schapen, te behouden. Hier is maatwerk essentieel; de provincie zoekt actief naar mogelijkheden om aan wensen te voldoen binnen het kader van het NNN. Grondeigenaren die zelfrealisatie willen, worden geholpen bij het opstellen van een natuurplan voor hun perceel.

Gebruikmaken van gebiedskennis

In een van de gebieden is in het voorjaar een eerste inspiratiebijeenkomst gehouden, met zo’n 25 bezoekers. Tijdens deze bijeenkomst kregen de bezoekers informatie over de plannen en over de natuurdoelen, onder andere met sfeerbeelden. Ideeën en wensen van de bezoekers werden meteen in beelden omgezet door een landschapsarchitect. Op die manier werd gebruik gemaakt van de gebiedskennis en werd informatie verkregen over de wensen van grondeigenaren en omwonenden. In andere VSS-gebieden wordt het komende halfjaar gestart met inspiratiebijeenkomsten en/of ontwerpssessies. Daar worden nadrukkelijk de grondeigenaren voor uitgenodigd. Uiteraard leveren ook de persoonlijke gesprekken aan de keukentafel veel informatie en kennis over het gebied op.

Behoefte aan ruilgrond

Als gevolg van het VSS-besluit van 6 maart blijkt er meer behoefte aan ruilgronden binnen de provincie. Beschikking over ruilgrond is een belangrijke sleutel om beweging te krijgen in een aantal gebieden. Doordat wij actief zijn in de gebieden, zijn wij ook steeds beter op de hoogte van het agrarisch aanbod op de markt en kunnen wij daarop acteren. Daarnaast analyseren wij de relevante verkopen en transacties (op basis van kadaster-informatie). De provincie is intussen in de markt een dusdanig bekende en betrouwbare partij gebleken, dat veel professionele marktpartijen ervoor kiezen om het aanbod van percelen al vroegtijdig te melden. Hierdoor kan snel ingespeeld worden op kansen.

Vervolgstappen

- De persoonlijke gesprekken met de grondeigenaren worden de komende maanden voortgezet. Doel daarvan is om ervoor te zorgen dat iedereen een weloverwogen keuze kan maken – en maakt – voor de eigen toekomst. We hopen over een jaar een goed beeld te hebben van de wensen en de keuzes. Bij degenen die interesse hebben in zelfrealisatie, werken we aan het natuurplan voor hun perceel.
- De komende maanden worden meerdere grondtaxaties uitgevoerd.
- In een aantal gebieden worden het komende halfjaar inspiratie- en ontwerp sessies gehouden voor de natuurinrichting van het gebied. Daarbij betrekken we nadrukkelijk de grondeigenaren.
- Bij het opstellen van inrichtingsplannen voor de verschillende gebieden betrekken wij, naast de direct betrokkenen, ook belangenorganisaties, waaronder de LTO.
- Zodra de plannen concreet genoeg zijn betrekken we de omgeving, bijvoorbeeld via een inloopavond.

Wij zullen u halfjaarlijks blijven informeren over de voortgang rond het VSS-besluit.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff